

KÉPES ÚJSÁG

Budapest

1972 SEP 16

244

BUDAPEST SZERELMESE

Halk szavú, csendes ember.

Igazi festő, aki minden közlendőjét: haragját, szeretetét, rajongását és idegenkedését, minden emócióját az ecsetre bízta.

Finom, tartózkodó ember.

Ezért választotta műfajul a képzőművészet kamaramuzsikáját — az akvarellt, az ábrázoló művészet e különös ágazatát, mely villámló gyorsaságra kényszerít és tünelmennyes biztonságra: az akvarell nem tűr habozást, javítgatást és újrakezdést! Csodálatos műfaj ez, mely nemcsak azokkal a vonalakkal és foltokkal szól hozzánk, amit a festő papírra vetett, hanem az üres, hófehér papirossal is, a kihagyással; megint csak zenei hasonlathoz nyúlunk: mint ahogy a nagy zenészek nemcsak hangjaikkal hatnak reánk, hanem a szünjelekkel, a teljes csenddel is, mely igazi mester kezében még a hangnál is hatalmasabb.

*

A 75 éves Diósy Antal az akvarell nemzetközi rangú nagymestere. Pályáját Körösfői Kriesch Aladár keze alatt kezdte. Annál a mesternél tehát, aki a századelő stílusa, vagy inkább divatja szerint elsősorban a dekoratív hatást kereste, a falfestmények szép, nyugalmas harmóniáját. Diósy — bizvást mondhatjuk — e tanítás ellenére fejlődött. Sohasem a dekoratív hatás érdekelte, hanem épp ellenkezőleg: az életvibrálásával, változó színeivel, olykor harsány hangzásával, máskor puha csendjével Hajnali tájak, a ködben burkolózó Dunapart, havas föld és hószínű ég — tehát az élet teljessége; mondhatnók így is: a tavasz ébredésétől a nyár termő bőségéig s még ezen is túl: őszi és téli temetkező pompáig.

Az emberek szeretnek egy művészt valahová biztonságosan és lexikális pontossággal elhelyezni. Kíséréljük meg mi is. Tájképfestő? Aligha. Hiszen virtuóz portréista is. Tehát arcképfestő? Szó sincs róla: neki köszönhetjük modern festészetünk néhány kitűnő alkotását — sorozatnyi városképet. Ezek szerint a városok festője! Elhamarkodott ítékezés lenne ez is, hiszen érdekli az enteriőr, a csendélet, az intim, meghitt sarkok, ahol az ember mindennapi élete folyik.

Az utolsó esztendőben érdeklődése mindinkább fővárosunk, Budapest felé fordult. Diósy, aki bejárta Franciaországot és szívesen bandukolt a Rajna partján, Diósy, aki rajong Itáliáért, és kiválóan ismeri az angol akvarellt, mely évszázadokon át e műfaj mintája, ideális előképe volt, a világjáró Diósy Antal, aki kiállításokkal jelentkezett Európa legkülönbözőbb

helyein, íme, hazatért. Lefestí a Rákóczi út és Lenin körút nyüzsgő forgatagát, a Várnegyed egy csendes utcáját, tekintete végigsimogatja a Mátyás templom finom íveit és karcsú tornyát, szeme megmámorosodik a jégpálya (háttérben a behavazott Vajdahunyad) bruegheli vidámságától, aztán megpihen és elábrándozik, mert nemcsak ábrázolja a Városligetet, hanem lélekben újra is éli a régi-régi nyarakat, mikor még ifjúként sétáltunk a fiatal fák között (azóta faóriás valamennyi), mikor a Kioszkban még katonazeneke szólt, s az utakon nesztelen gumirádlí gördült... Diósy ecsetje a Dunát takaró puha köd-dunyhát idézi, aztán az Intercontinental teraszát és a kórót, sokszínű, soknyelvű forgatagával, metropolis hangulatával — s ha szabad ezt is kimondani — bábeli hangzavarával egyetemben.

*

— Találkozik-e közönségével? Magyarán: rendez-e kiállítókat?

— Az utóbbi negyedszázad során, vagyis a felszabadulás óta szabályosan, négy-öt évenként jelentkezem. Kiállítottam a Csók Galériában, a Múcsarnokban, az Ernst Múzeumban és több vidéki kiállítóteremben.

— Feltehetek egy kissé tapintatlan kérdést is?

— Ez az újságíró joga, sőt kötelessége...

— Hát hogy is fogalmazzam meg: sietős korunk, ideges fél-évszázadunk hozzászoktatta fülünket, szemünket, sőt ízlésünket és gondolkodó mechanizmusunkat az erős, riasztó sokkhatásokhoz. A zenétől már-már elvárjuk, hogy olyan magas decibel-számot érjen el, ami közel van az elviselhetetlenséghez. Vizsgáló szemünk is újfajta nevelést kapott: moztól a kiállítóteremig mindenütt sokkoló meglepetések várják. Az ön művészte, kedves Diósy mester — nyilván szánt szándékkal — kerül minden ilyenfajta effektust. Mit szól ehhez a publikum?

— Ön az imént előre jelezte, hogy tapintatlan kérdéssel hozakodik elő. Most viszont nekem kell megmondanom, hogy a nyilatkozó művész óhatatlanul a szerénységre hibájába esik. Ezért jobb volna, ha kikerülnék a választ...

— Az újságírás nem ismer ilyen megoldást.

— Hát akkor isten neki, el kell mondanom, hogy a publikum rendkívül érdeklődéssel és

Diósy Antal a százéves Budapest ünnepére készül: a főváros ezer arcát örökíti meg; képpünk háttérében a művész felesége: Nagyajtay Teréz

szeretettel fordul szerény természetem felé. A kiállítás olyan vizsgálója a művészt, mint színház a színdarabírónak. A festmények igazi erejüket, vagy hiányosságukat, szépségüket, esetleg sikerületlen kompozíciójukat a nagy nyilvánosság előtt tárják fel igazán. Ami elfogadhatónak látszik a műterem intimitásában, az megbukik, midőn „felgördül a függöny”, s farkasszemet nézünk egymással — festő és publikum. Hát e nyilvános találkozásokról megannyi jó emléket őrzök. Fiatalok, öregek, tanult emberek és egyszerű „névtelenek” tisztelték meg beírásaikkal a látogató-könyveket. Sokan, nagyon sokan vették észre, hogy az én akvarelljeim nem akarják elkendőzni az élet árnyasabb, sötétebb, kietlenebb arculatát. Számomra minden téma jó: a külváros csakúgy, mint az Intercontinental. A

nyüzsgő gyárudvar, vagy a nyári fényözönben égő mező. Szépséget kínál ez is, az is. Ezt keresem, s olykor sikerül is megtalálnom. Ezt a tiszta, tündöklő harmóniát egyrészt a természet adja, másrészt (s az utóbbi évtizedekben ez érdekel leginkább) az emberi munka, mely a természet „meghosszabbított kezévé” szünet nélkül gondozza, formálja, szépíti, tökéletesíti a körülöttünk kibontakozó világot. Az én programom egyetlen mondatban összefoglalható: szilárdan hiszek az ember alkotó kezében, s arra szeretnék bízni mindenkit, fogja le azt a másik kezét, mely rombolni akar. Ez az én optimizmusom, és mivel mű és ember elválaszthatatlan: ez az én életem is. Ha szabad így megfogalmaznom: ez az én életcélom is.

Gál György Sándor

Emlékeztető: a csonka Erzsébet-híd...

Hidjaink felépültek. Teljes szépségében tündöklő a

BUDAPEST SZERELMESE

Dioný Antal

Duna királynője – a 100 éves Budapest

Emberek a „zebrán”. Diósy nemcsak a város liráját érzi, hanem a lüktető élet fortisszimóját is

Virágos
Budapest...
A nagyváros
rohanó
embere
megpihenteti
szemét
a százzsínű
virágágyakon
(Bohanek Miklós
felvételei)

A természet
és az
ember műve
összeforr:
fák
a házóriások
tövében

